

quem damnet labor et quo vergat pondere letum.
 emicat hic, inpune putans, et corpore toto
 alte sublatum consurgit Turnus in ensem
 et ferit: exclamant Troes trepidique Latini, 730
 adrectaeque amborum acies. at perfidus ensis
 frangitur in medioque ardentem deserit ictu,
 ni fuga subsidio subeat. fugit ocior Euro,
 ut capulum ignotum dextramque adspexit inermem.
 fama est praecipitem, cum prima in proelia iunctos 735
 conscendebat equos, patrio mucrone relicto,
 dum trepidat, ferrum aurigae rapuisse Metisci.
 idque diu, dum terga dabant palantia Teucri,
 suffecit; postquam arma dei ad Volcania ventum est,
 mortalis mucro glacies œu futilis ictu 740
 dissiluit; fulva resplendent fragmina harena.
 ergo amens diversa fuga petit aequora Turnus
 et nunc huc, inde huc incertos implicat orbis;
 undique enim Teucri densa includere corona,
 atque hinc vasta palus, hinc ardua moenia cingunt. 745

Nec minus Aeneas, quamquam tardata sagitta
 interdum genua inpediunt cursumque recusant,
 insequitur trepidique pedem pede fervidus urget:
 inclusum veluti si quando flumine nactus
 cervom aut puniceae saeptum formidine pennae 750
 venator cursu canis et latratibus instat;
 ille autem, insidiis et ripa territus alta,
 mille fugit refugitque vias, at vividus Umber
 haeret hians, iam iamque tenet similisque tenenti
 increpuit malis morsuque elusus inani est. 755
 tum vero exoritur clamor, ripaeque lacusque
 responsant circa et caelum tonat omne tumultu.
 ille simul fugiens, Rutulos simul increpat omnis,
 nomine quemque vocans, notumque efflagitat ensem.
 Aeneas mortem contra praesensque minatur 760
 exitium, si quisquam adeat, terretque trementis
 excisurum urbem minitans et saucius instat.
 quinque orbis explent cursu totidemque retexunt
 huc illuc; neque enim levia aut ludicra petuntur